

PREGÓ DE LES FESTES DE SANT CRISTÒFOL 2021

Les Germanes de la Caritat a s'Arenal: una dedicació plena a la comunitat



Catalina Ballester Tomás
Maria Concepció Capllonch Murza
Victòria Tébar Valeriano

PREGÓ DE LES FESTES DE SANT CRISTÒFOL 2021

**LES GERMANES DE LA CARITAT
A S'ARENAL: UNA DEDICACIÓ
PLENA A LA COMUNITAT**

Catalina Ballester Tomás

Maria Concepció Capllonch Murza

Victòria Tébar Valeriano



Edita: Ajuntament de Lluçmajor
Disseny i impressió: Gràfic Art Palma S.A.
Palma. Juny 2022
DL: PM 00449-2022

Sumari

1. Presentació.....	7
2. Les Germanes de la Caritat a s'Arenal: una dedicació plena a la comunitat	9
La fundació del convent de les Germanes de la Caritat a s'Arenal	10
La nova casa	12
Tot un poble que col·labora.....	14
Una comunitat que s'assenta fins als nostres dies	14
Col·laboració amb la parròquia i la comunitat de s'Arenal.....	41
Beata sor Francinaina: trobades a Sencelles amb l'escola i romeria de la comunitat.....	47
La processó del Pancaritat.....	50
La celebració de la Diada de la Pau.....	52
Activitats de pastoral	52
Acció social.....	54
Dinamització de la cultura.....	57
Escola de Ball de Bot Col·legi Sant Vicenç de Paül	61
Amics dels Reis d'Orient.....	66
Arenalera de l'Any.....	68
Un record especial a Joan Ferre	69
I un altre record per al pare Jordi.....	69
Les Germanes, aquí i ara	70
Agraïments	73
Bibliografia	73
Fotografies.....	74

Presentació

Siau benvinguts totes i tots al pregó que inicia les festes de Sant Cristòfol. Salutacions, Senyor Batle, Consistori, sor Antònia Sastre, mare general, Consell i germanes totes de la Caritat, rector Eugeni de la nostra parròquia, professors i professores, personal escolar, mares i pares, tots els que formam la comunitat educativa, tots els que coneixeu i estimeu les Germanes de la Caritat, i tots vosaltres, estimats membres del poble de s'Arenal de Lluçmajor.

Catalina Ballester Tomás i Victoria Tébar Valeriano, na Cati i na Vicky, són les ponents, i na Maria Concepció Capllonch Murza, na Conxi, ha estat l'encarregada d'embellir, amb l'ajut de la tecnologia, el contingut amb fotografies. Aquest trio sempre ha format una part important de la nostra escola i li ha donat vida.

De vegades se'ns fa una mica difícil parlar de persones que estimam, perquè passam pena de no fer-los justícia, de no saber expressar com són i què representen per a nosaltres. Intentaré, en la mesura del possible, fer un esbós del seu compromís amb la nostra comunitat i el nostre poble. Disculpau-me si a través de les meves paraules no som capaç d'expressar-me millor.

Na Cati i na Vicky són arenaleres, exalumnes del nostre centre, i na Conxi, encara que és palmesana, ja és també arenalera, perquè crec que viu més a s'Arenal que a Palma.

Na Vicky és la directora pedagògica i orientadora del nostre centre. És llicenciada en Pedagogia Terapèutica.

Na Cati, membre important de la junta de l'AMIPA del nostre centre, és diplomada en Turisme.

I na Conxi, llicenciada en Ciències-Química, és la cap d'estudis de l'ESO del nostre centre.

Mares totes tres de dos fills cada una, puc acreditar que, tant en la seva vida de família com en la maternitat que viuen i de la qual gaudeixen, i en la professió que exerceixen, són excel·lents, i que potencien els valors que de petites els va inculcar la família, l'escola i la parròquia. I elles, al seu torn, intenten transmetre aquests mateixos valors a totes les persones que se'ls acosten. La meua enhorabona per la tasca que cada una duu endavant.

A banda de les seves respectives professions, destaquen en l'estimació per la nostra cultura, aspecte que des de fa moltíssims anys també fomentam a l'escola. Elles mateixes començaren les seves passes com a balladores a l'Escola de Ball de Bot, que per a tantes nines i nins ha significat fer-los participar en les tradicions del nostre llegat cultural. I en continuen essent part important amb la transmissió d'aquesta passió als seus fillets.

També formen part de la Confraria de Joves Natzarens de la nostra parròquia, de la qual jo som padrina.

Així mateix, vull destacar que comparteixen també les ganes de treballar per millorar i enriquir el nostre estimat poble de s'Arenal.

Aquest pregó que estam a punt d'escoltar l'han fet aquests dies de final de curs, que, per si no estau familiaritzats amb el calendari escolar, és un moment d'activitat intensa i trepidant. Vull dir que han hagut de treure temps de llargues jornades laborals.

Són quatre pinzellades de la nostra història, que tenen la voluntat d'il·lustrar aquests quasi cent anys de convivència de les Germanes de la Caritat i el poble de s'Arenal.

Ho han fet amb molta il·lusió i amb ganes de donar a conèixer la nostra congregació, que el 2024 celebrarà un segle d'estada i vida amb tots vosaltres, al llarg del qual hem crescut i hem fet poble.

Per acabar, voldria demanar-vos que continueu essent propagadores, amb l'entusiasme que us caracteritza, de la labor que al llarg de tants d'anys han duit, i duen, a terme les Germanes de la Caritat. I m'agradaria que continuàssiu essent ambaixadores del carisma, el compromís i la vivència espiritual que les Germanes de la Caritat hem intentat transmetre als nostres conciutadans.

Gràcies a tothom i per tot.

Escoltem i gaudim dels bells records que ens han preparat.

Catalina Bosch Sansó

Directora titular del col·legi Sant Vicenç de Paül i Germana de la Caritat de s'Arenal

2 de juliol de 2021



D'esquerra a dreta: Noemi Getino, regidora de s'Arenal; Maria Concepció Capllonch, cap d'estudis d'ESO; Catalina Ballester, membre de la junta de l'AMIPA; Victòria Tébar, directora pedagògica i orientadora; Maria Francisca Lascolas, regidora de Cultura, i sor Catalina Bosch, directora titular del col·legi Sant Vicenç de Paül i Germana de la Caritat de s'Arenal.

Les Germanes de la Caritat a s'Arenal: una dedicació plena a la comunitat

Bon vespre amigues i amics, autoritats,

En primer lloc, na Cati, na Conxi i jo volem agrair a sor Catalina la confiança que ha dipositat en nosaltres a l'hora de dur endavant aquesta tasca.

Hem de confessar que per a nosaltres no ha estat una feina gens fàcil, perquè estimam la Casa, la nostra escola, i ens agradaria quedar bé. També és cert que ens emociona dedicar aquest pregó de Sant Cristòfol a la comunitat de les Germanes de la Caritat, que per a nosaltres, ja ho hem dit just ara mateix, és com la nostra segona casa, la nostra família. La nostra vida ha estat vinculada a elles, a l'escola i a tantes altres activitats per a la comunitat que elles duen a terme o en les quals col·laboren.

També sentim l'enorme responsabilitat de donar a conèixer (si és que encara hi ha algú que no el coneix) el compromís de les Germanes amb la vida de s'Arenal, amb l'atenció a les persones menys afavorides, amb l'ajuda als malalts, amb el treball a la parròquia en la catequesi dels infants de s'Arenal i amb les tasques socials, difonent i fent estimar les tradicions populars mitjançant l'Escola de Ball de Bot, que a tants de nins i nines ha fet gaudir de la festa, de la música popular i tantes altres activitats que anirem contant.

Ens fa passar una mica de pena no saber transmetre-us què han significat les Germanes de la Caritat per al poble de s'Arenal i no ser capaces d'explicar-vos el que, per a nosaltres, dona valor a tot el que han fet al llarg dels anys pel nostre estimat Arenal. Intentarem fer-ho al millor possible.

No cal dir que hem comptat amb moltes ajudes, que ens han permès arreplegar d'aquí i d'allà dades que formen part de la història de la Congregació, aquí a s'Arenal.

Disculpau per endavant les errades que puguem cometre. Veient la seva trajectòria i el que fan necessitaríem molt, molt de temps per parlar d'elles, però avui nosaltres només en farem un parell de pinzellades.

Anem per feina i comencem pel principi.

La fundació del convent de les Germanes de la Caritat a s'Arenal

La de s'Arenal va ser la darrera fundació en temps del bisbe Rigobert Domènech, i la primera de la mare general sor Alberta Nadal, elegida dia 1 de febrer de 1924.

La iniciativa vengué d'un grup de senyores que, davant el bisbe Domènech i el Consell de la Caritat, insistiren molt perquè, en aquell petit nucli –llavors de treballadors i d'estiuejants– s'obris una casa de les Germanes de la Caritat.

Des de finals del segle XIX s'hi havien anat construint les seves casetes; primer, els que treballaven com a trencadors de pedra en les nombroses pedreres d'aquell indret, on el torrent des Jueus separava els termes de Lluçmajor i Palma. El 1897 s'hi havien alçat 42 habitatges. El 1895 havien començat les gestions per bastir-hi un oratori, dedicat a la Mare de Déu de la Llet, patrona tradicional a Lluçmajor de l'ofici d'extreure i trencar pedra. El 1900 s'incrementà la venda de trasts. Trencadors, contractistes i transportistes anaven formant un nou poblet, que tenia carregador de cantons de marès, moll de pescadors i, el 1906, estació de ferrocarril de la línia de Santanyí. És natural, doncs, que abans de complir-se el quart de segle treballadors i estiuejants reclamassin la presència de religioses per a l'educació dels infants i l'assistència dels malalts. El 1925, el Bisbat hi establí una vicaria *in capite*, la qual esdevindria parròquia el 1938, amb una feligresia creixent gràcies a la urbanització turística.

El 22 de juny de 1924, el nou Consell de la Congregació fou informat que una comissió de senyores s'havia presentat diverses vegades per demanar la fundació de la Caritat a s'Arenal

de Lluçmajor. La resposta primera va ser un no, per falta de personal. Però el bisbe Domènec s'interessà per aquesta petició i insistí a les conselleres que hi enviassin tres germanes. El Consell no tengué més remei que acceptar la proposta del bisbe i el 29 de juny donà el sí. Dia 10 de juliol comunicaren al bisbe que havien decidit la fundació, i l'endemà sor Alberta ja anà a s'Arenal per tractar aquest assumpte.

Els pares de la llucmajorera sor Innocència Salvà oferiren casa a la petita comunitat. El 8 de juliol la mare general informà el Consell que havia vist l'immoble i que necessitava reformes, per la qual cosa es decidí posar mans a l'obra.

El 24 d'agost ja es dugué a terme la inauguració de la nova comunitat. El rector arxipreste de Lluçmajor, mossèn Andreu Pont, amb altres sacerdots de la parròquia, el nou visitador de la Congregació, mossèn Sebastià Esteva, alguns franciscans de Lluçmajor, la comissió de senyores promotores de la fundació i una representació de l'Ajuntament de Lluçmajor donaren la benvinguda a les tres germanes fundadores, que venien acompanyades de la superiora general, de la vicària i d'altres germanes. Amb banda de música, foren conduïdes a l'església, on l'arxipreste entonà el *Te Deum*. Després s'oficià missa solemne, en la qual predicà mossèn Pont. Obrí la casa el rector arxipreste, que hi entrà amb el visitador i beneí la nova residència. La primera superiora va ser sor Francisca de Sant Hermenegild Mestre, que formà comunitat amb sor Rosa de Sant Felip Neri Ordines i amb sor Rosalia de Crist Bibiloni.

Des de l'inici de la seva estada queda constància de la seva presència en el petit nucli costaner, que any rere any anava creixent amb famílies de trencadors i pescadors, principalment, que s'hi instal·laven.

L'any 1924, les Germanes de la Caritat varen fer el primer betlem a s'Arenal, a la primitiva seu del carrer de la Lletra A, a la casa número tres de l'actual carrer de Berga.



L'1 de març de 1925 el Consell acordà llogar una altra casa, ja que la que habitava la comunitat de s'Arenal no estava en condicions ni per fer-hi escola ni per ser convent. El 18 de desembre de 1926 el Consell deliberà la conveniència de comprar la casa llogada a s'Arenal, que estava venal. Com que la congregació no tenia fons, ho consultaren al bisbe, que ja era monsenyor Gabriel Llompart. Al cap d'un any, el 4 de desembre, acordaren comprar la casa, però fins al 13 de setembre de 1933 no se signà l'escriptura oficial a nom de Margalida Nadal (sor Alberta) per precaució, ja que era el temps de la II República. La casa era propietat del senyor Jaume Pons. Per pagar aquesta casa es va vendre un solar el 17 de gener de l'any següent. També el Consell decidí vendre el 1940, per acord del 12 setembre, el trast que a Son Verí els havia deixat la senyora Isabel Siragusa. La venda no es feu efectiva fins al 13 de juny de 1942 i els diners s'invertiren en la casa comprada.

La nova casa

Al llibre de cròniques que conserven les Germanes de la Caritat, elles mateixes expliquen:

«A principis de l'any 1925, o sigui alguns mesos després d'haver-nos establert a l'Arenal, ja no era possible contenir dins la petita caseta... els nins i nines que de cada dia anaven augmentant. D'aquesta manera, fou precis pensar a cercar un local més a propòsit per a poder atendre millor l'educació de la infància a nosaltres encomanada.» (Crònica, pàg. 24).

Es volia edificar un convent de nova planta als solars cedits anys enrere per la senyora Isabel Siragusa Girau, vídua de Mosses, però pel que ens diu la germana cronista, a la congregació no hi havia diners per escometre aquesta empresa. De fet, les gestions es canalitzaren per altres camins i es feren els tractes pertinents amb el forner *don* Jaume Pons, «establert a l'Arenal amb la seva digna i bona esposa, una filla i un fill, edificà al costat de l'Església una casa on es dedicà al comerç de forner». (Crònica pàg. 25-26)

De totes maneres, la data de dia 1 d'abril de 1925 és la primera d'inquilinat, si ens hem de refiar de les dades de la germana cronista. «1 d'abril de 1925. Des d'aquesta data la casa fou a càrrec nostre (com a inquilins), dient-nos que de tot l'any que passava no volia res de lloguer,



Fotografia de la casa que ara és el convent i que aleshores era un forn, el qual, passat el temps, seria regentat per la família Sans. Anys després es va ubicar una mica més a baix (carrer de Sant Cristòfol), on va funcionar molts d'anys; ara s'ha convertit en el comerç Ciclos Quintana. (Foto extreta d'una filmació de la Festa del Pedal, 1917).

que quan començàs l'any 1926 si encara no l'haguéssim poguda comprar, ens exigiria un poc de lloguer dels baixos de la casa per no perdre tants interessos.»

Alguna cosa es degué pagar, però no consta a la crònica, perquè fins a finals de desembre de 1927 no es comprà definitivament l'edifici. Amb la presència de la Reverenda Mare, acompanyada de la mare procuradora, aquesta és l'acta que se n'aixeca, amb els corresponents testimonis, i que ens transmet la Crònica –diu que una còpia de l'original es conserva a Palma:

«Al Llogaret de s'Arenal, a 29 de desembre de l'any 1927, davant els sotasignants testimonis D. Joan Mercadal i Canyellas (Cap del Ferrocarril) i D. Antoni Montserrat Catany (mestre d'obres), confès haver venut a la Comunitat de Germanes de la

Caritat una casa que tenc composta de planta baixa, pis i corral, situada al número 16 del carrer de Sant Cristòfol de l'esmentat llogaret, per la quantitat de “vint-i-dos mil cinc-cents pessetes”, de la Comunitat, la quantitat de “deu mil a compte”. La resta de despeses es faran en un termini de quatre anys i sense interessos. Signat Jaume Pons, Joan Martorell, Antoni Montserrat, 29 de setembre de 1927». (Crònica, pàg. 46 a 48).

Tot un poble que col·labora

Si per unes obres de picapedrer es pagaren 800 pessetes i es considerà una xifra elevada, què no havien de representar per a la malmenada economia de les Germanes les 22.000 pessetes que havien d'abonar per la compra de tota la casa amb corral? A manera de referència comparativa, pensau que devers l'any 1913 s'havien pagat per les quaranta quarterades de pinar i el molí de La Porciúncula només unes 12.500 pessetes als anteriors propietaris.

Però durant els mesos –prop de trenta– que feia que convivien amb els primitius arenalers les nostres tres fundadores, sor Francesca, sor Rosa i sor Rosalia, tenien proves suficients de la benvolença i el favor del Cel, i de la caritat i les bones obres dels seus veïns. Amb l'ajuda d'aquests i de la resta de comunitat amb donacions, vendes i col·lectes que s'anaren produint des del juny de 1924 fins a finals de 1929 varen aconseguir reunir els doblers.

Una comunitat que s'assenta fins als nostres dies

El 12 de juliol de 1925 és la data que ens dona la germana cronista com l'oficial de la inauguració de la casa-convent i escola. Recordau aquestes dates: l'1 d'abril de 1925 passaren a ser «inquilines de dret»; el 29 de setembre de 1927 signaren les escriptures de propietat, i l'esmentada del 12 de juliol de 1925 és la data del seu trasllat «de fet», que feren coincidir amb la festivitat de Sant Vicenç de Paül.



S'acomplien, a poc a poc, els interessos d'ambdues parts, de les promotores i la congregació, pels quals es diligencià la vinguda a s'Arenal de les tres fundadores: escoles, ensenyança, cura d'infants i joves, atenció als malalts i altres serveis religiosos (tot això en benefici dels primitius arenalers). I les religioses trobaren també una acollida generosa, que es traduí en una nova casa-convent amb pati i escola com a eficaç instrument per a les seves activitats i un estatge digne.



Foto actual del convent de les Germanes de la Caritat a s'Arenal.

Passaren els anys i arribaren els moments previs a la Guerra Civil, moments convulsos que, com elles mateixes reflectiren en les seves cròniques, es vivien amb resignació i acatant les normes dels que dirigien, algunes de les quals reproduïm (Cròniques, pàg. 2-5):

«AÑO 1936, MAYO

Se ha acordado las horas santas que celebramos a nuestra capilla de la juventud femenina católica, por el motivo del mes de María y además inconvenientes de verano se harán a la iglesia.

Esta tarde han venido a visitar a sor Ana su querida Madre y Francisca su hermana, regresando a su residencia al anochecer.

Han pasado a Palma con motivo de ir al Oculista Sor Ana M^a de Gracia acompañada de Sor Catalina M^a del Rosario. Han regresado a la tarde las Hermanas llevando no muy buenas noticias de la enseñanza.

Ha venido el Guarda Municipal de ese Caserio con orden del Alcalde de Lluchmayor D^o Bartolomé Llopis para que firmemos la siguiente circular y demos la relación de lo que nos pide:

Ayuntamiento de Lluchmayor

Baleares

Con el fin de poder cumplimentar una orden de Inspección provincial de Primera Enseñanza de Baleares a fecha de hoy, ruego a V. que mañana sin falta se remita a asta Alcaldía por conducto del Guarda municipal de este Ayuntamiento que presta servicio en este Caserio, una relación nominal de los alumnos y alumnas que tenga matriculados en la escuela de su dirección, haciendo constar además los nombres y domicilios de sus padres, rogándole que por ser de urgencia el servicio encomendado se servirá cumplimentarlo sin demora.

Lluchmayor 12 de mayo de 1936

Sra Directora del Colegio de niños y niñas de la Congregación H.H. de la Caridad del Caserio del Arenal. Lluchmayor.

Como nos ha llegado la circular un día retrasada hemos tenido que hacer la lista de las alumnas inmediatamente pues el municipal tiene que ir a avisar a todos los padres para que asistan a una reunión mañana a las once a la Escuela Nacional en que el Sr. Inspector hará una conferencia junto con el Sr. Alcalde de Lluchmayor.

En vista que la distancia de las casas es muy larga el Municipal ha pedido para pasar a la Escuela y decirlo a las niñas para que todas lo digan a sus Padres.

Nos ha llegado la noticia que el Sr. Inspector no ha venido y los Padres y Madres han estado esperando hasta las dos de la tarde y en vista de ello se ha suspendido la conferencia.

Esta mañana ha vuelto a venir el Municipal para ver si podía ver las niñas y decirles otra vez que la conferencia sería hoy a las tres de la tarde encargándoles que lo digan a sus padres a fin de asistir todos.

A las tres y media de la tarde ha venido el Sr. Alcalde de Lluchmayor acompañado del Sr Inspector de Primera Enseñanza Dº Juan Capó, el Secretario del Ayuntamiento de Lluchmayor y el Guarda Municipal de ese Caserio.

La Madre Superiora y Sor Ana han salido a saludarles y enterarse de su visita.

El Sr. Capó ha dicho, venimos a darles una noticia no muy agradable y que lo sentimos mucho, pero que Superiores mayores nos la imponen. Pues desde hoy quedan “Clausuradas sus Escuelas”. La Madre Superiora serena y afable ha contestado, nosotros procuraremos obedecer así como se nos mana.

Ellos se han despedido y nosotras hemos quedado muy desconsoladas pensando con las pobrecitas niñas y enseguida se lo hemos comunicado. Al oírlo las niñas se han puesto a llorar y no podían consentir en ello.»

Així comença un període d’incertesa per a les Germanes, que no saben si es podrien dedicar a una de les obres que amb més compromís i dedicació duïen a terme: l’ensenyança. Així ho continuen contant elles al seu llibre de Cròniques (pàg. 6-7):

«Hemos recibido la siguiente circular de la Reverenda Madre

Carísima Madre Superiora en Jesús

Habiéndonos enterado de que nos harán clausurar algunas escuelas de nuestra Congregación, por si acaso fuera de la de esa su Casa, le participo que persona

autorizada nos ha avisado, que si viene el Inspector o el Alcalde comunicándoles tal orden procuren acatar su posición sin ninguna resistencia diciendo:

Lo haremos por mandarlo así la Autoridad.

Nos aconseja el P. Visitador que si llega el caso nos pongamos de acuerdo con el Párroco, para intensificar la enseñanza Catequística fuera de las horas escolares.

Podemos tener guarderías de niños y niñas hasta la edad de 4 años y niñas mayores de 14 para enseñar labores.

Procuren obrar con mucha prudencia con las personas estrañas, no hablando en contra de las disposiciones dadas.

Aprovecho la ocasión para decirles que se ha prorrogado el cambio de Superiora en atención a las actuales circunstancias. Esto para que estén tranquilas. No conviene exterioricen esta disposición para evitar comentarios.- De V. abbuma en Jesús.

Palma 16 mayo 1936»

Ho vivien amb tristesa i resignació, i acceptant allò que els digueren que havien de fer (Cròniques, pàg. 8):

«Habiendo sabido la clausuración de nuestra escuela, ha venido de Lluchmayor la Madre Superiora y Sor Margarita de Cristo Rey para vernos y hablar de lo ocurrido.

Toda la mañana y parte de la tarde ha habido en casa niñas que venían a buscar sus cosas, jóvenes que se lastimaban de lo ocurrido, un numero de madres bastante considerable que venían a despedirse de nosotras con gran pena y nos daban alguna limosna.

A la tarde han regresado a su residencia de Lluchmayor la Madre Superiora y Sor Margarita.»

Mentrestant, la relació amb la comunitat i les religioses seguia present. (Cròniques, pàg. 8-10):

«Las hijas de María y las jóvenes de Acción Católica han celebrado su fiesta a la Iglesia y a la tarde antes de la imposición de las insignias a nuestra sala ha habido sesión extraordinaria presidida por una delegada de la Presidenta Diocesana Srta Adela Fortuñ y dos Srtas más, el Sr Comisario Dº Luis Mª Fiol y Dº Bartolomé Jaume.

Se ha empezado con el rezo del Ave María. Acto seguido la Srta Presidenta Antonia Matas desarrolló una salutación a la delegada Diocesana. La Secretaria Francisca Contestí ha leído una memoria dando relación de todas las sesiones del Centro. La Tesorera Margarita Sansó ha dado cuenta de los ingresos y gastos de dicho Centro.

Se ha terminado con mucho entusiasmo obsequiando a las Delegadas Diocesanas con un magnífico refresco.

(...)

Hemos recibido de Palma la siguiente circular:

Carísima Mdre. Superiora en Jesús

A fin de poder informar al Señor Arzobispo-Obispo al respecto la clausuración de sus escuelas, ruego a v. se sirva mandarme a la brevedad posible contestación a las preguntas siguientes:

- I. *Nombre que tenga la escuela, y su clase de enseñanza.*
- II. *Lugar.*
- III. *Si se sabe, fecha de su fundación.*
- IV. *Quien la dirigía y si posee título académico y cual.*
- V. *Número de alumnos al ser clausurada.*
- VI. *Quien ejecutó la orden de cierre y que cargo tiene.*

VII. *Al cerrarse, ¿había en la población locales escolares públicos suficientes para contener el censo escolar?*

VIII. *Resumen de lo ocurrido en la clausura, e incidentes si los hubo.*

P.O.

De N.abbma en Jesús Sor S. de Sena

Palma 27 Mayo 1936

Hemos dado relación a Palma de lo referente a la circular.»

Els dies passaven i el mes de juny els arribà la notícia que podien tornar a obrir l'escola de petits dia 8 de juny de 1936 en forma d'escoleta. Això alegrà moltíssim la comunitat de les Germanes. Tanmateix, vivien amb intranquil·litat tot el que passava respecte al confrontament (extracte de les cròniques del dia 5 de juny de 1936):

«Está muy alarmado el pueblo a causa del paro general; se dice que a Palma hay mucho desorden.

A cosa de las tres y media de la tarde ha venido una buena persona a comunicar a la Madre Superiora que estaba tramándose en el café (Can Nofre) para venir a tirarles una bomba. La tal persona estaba algo preocupada diciendo que él lo había oído, como también, que irían a la Porciúncula a registrar la casa.

La Madre Superiora le ha aconsejado que vaya a la Porciúncula y lo comunique al Superior.

Agradecemos de todo corazón a nuestro bienhechor, su buena obra en avisarnos.

Estaba trabajando en la escuela Francisca Contestí, la Madre Superiora y Sor Ana; de momento se oyó un disparo muy fuerte del cual todas quedamos muy asustadas y principalmente la Mdre Superiora que ya estaba al corriente de lo sucedido (que no lo había dicho por no alarmarnos).

La explosión ha sido un petardo tirado no se sabe en donde pero que al fin no ha dañado ni nuestra casa ni la Iglesia. G.A.D. esto ha sucedido a las cuatro y media de la tarde.

El pueblo sigue muy alarmado; al anochecer ha venido Magdalena Cardell y nos ha dicho: yo no puedo consentir que queden Vds. en su casa así que les suplico vengan esta noche a mi casa.

Hemos llamado al Sr. Vicario y le hemos comunicado la propuesta de Magdalena y por ver si teníamos que asumir el Santísimo Sacramento. El Sr. Vicario ha juzgado conveniente quitar la Reserva del Santísimo de la Iglesia y de nuestra Capilla y llevarlo sin ornamentos ni nada a casa de Magdalena Cardell ¡Oh! Que espectáculo tan triste y conmovedor ver salir a Jesús por la calle sin luz y llevarlo a una casa particular! Acto seguido hemos quitado a la Virgen Milagrosa y San Vicente y lo colocamos también en el mismo lugar del Santísimo.

La Iglesia y nuestra casa ha sido guardada por un grupo de hombres y el Municipal. No ha pasado nada de particular durante la noche. A las cinco de la mañana el Sr. Vicario se ha llevado a la Iglesia, la Reserva de la misma forma que la noche.

Hemos dado relación a la Rda Madre de que no abriremos la guardería por el motivo ocurrido.

(...)

Septiembre

La madre Superiora y Sor Ana han asistido al acto de la Bandera; ha habido gran entusiasmo.

El Guarda Municipal de este caserío ha venido a comunicarnos en nombre del Ayuntamiento de Lluçmajor que domingo día 6 a las cuatro y media de la tarde

vendrán a ponernos la Bandera bicolor; por no poseer El Arenal dicho Ayuntamiento escuela Nacional. Además nos ha dicho que podremos abrir la escuela.

Esta tarde la Madre Superiora y Sor Ana han salido para Palma con el fin de hablar a la Rda. Madre de lo dicho y pedir permiso para pasar por la clausura. Regresando a la noche.

A las cuatro de la tarde vino un auto de Falangistas y nos dejó cuatro gallinas diciéndonos que el Señor Alcalde ya daría la orden de como debíamos distribuirlo.

Un poco más tarde trajeron dos latas de galletas y un barril de mistela, todo esto para preparar un espléndido refresco al pueblo.

A las cinco menos cuarto todas las terrazas y calle llenas de gente y con ellos el Sr. Director de la Colonia con los niños incorporados y de lo lejos de molino a la entrada del pueblo se veía ya llegar la manifestación de Falange y Milicianos acompañados de la Banda de música de Lluchmayor presidiendo luego las Autoridades; fueron recibidos en medio de entusiasmo y numerosos aplausos.

(...)

Luego el Sr. Alcalde pronunció un breve y muy acertado discurso, terminando con estas palabras: así como las autoridades vinieron a clausurar la escuela de estas Religiosas nosotros venimos a decir al pueblo que les queda otra vez abierta la escuela.

Después hizo uso de la palabra el Sr. Vicario D^o Luis M^a Fiol que con palabras emocionantes llamó al pueblo para que otra vez mandaran a sus hijos a nuestro colegio.

Terminando luego con un espléndido refresco a todo el pueblo, que todo pasó al patio a saludar a las autoridades.

El Señor Alcalde manifestó a la Mdr Superiora que las gallinas que habían traído, su intento era que se repartiese entre las familias más pobres del Arenal.»

Com podem veure, les Germanes varen intentar ajudar a tot aquell que ho necessitava i continuaven duent a terme la seva tasca d'ensenyança amb els més petits, malgrat les dificultats del moment.



Foto de l'escoleta dels més petits. (Arxiu de les Germanes al convent de s'Arenal).

Les Germanes oferien escoleta per als més petits, nins i nines, però l'escola pròpiament dita només era per a nines.

A continuació mostrem fotografies d'alguns dels nins i nines que formaren part de les generacions que les Germanes educaren.

La primera correspon a un grup de nins i nines de l'any 1952, acompanyats de sor Francisca *dels Malalts* i na Juanita Rubí *Capellot* . Correspon al grup que era d'escoleta.



En aquesta foto, entre d'altres, hi ha Pep Oliver (Baster), Pep Quintana, Toni Tomàs (Trompada), Toni Salvà (Espirut), José Luis Barandiarain, Miquel Garau (Capeller), Toni Julià (Porrerenc) i Tomeu Clar (Goixet).

I a continuació les nines de la promoció del 1950-1951, ja com a escola, acompanyades per les germanes sor Francisca de Gràcia i sor Francisca de l'Encarnació.



Relació d'alumnes: Darrera fila d'esquerra a dreta: Catalina Cerdà (*Borreta*), Margarita Mateu (*Alexia*), Catalina Pomar (*des Camions*), Margarita Rigo (*de s'Hort*), Maria Capó (*Sabatera*), Margarita Aloy, Catalina Rebassa, Joana Cantallops i Rosa Fiol (*de Cas Mossó*).

Fila del centre: Francisca Obrador (*Botera*), Maria Sbert (*de Cas Maonès*), Martina Tomàs (*Gatlleta*), María Mulet (*Mariera*), Maria Oliver (*des Castellet*), Antonia Sancho, Antonia Salvà (*des Municipal*), M. Àngels Rubí (*Capellot*), Maria Strany (*de Cas Garriguer*) i Milagros Barandarianrin (*de l'Estació*).

Assegudes: Gerónima Oliver (*des Camions*), Aurora Rubí (*Capellot*), Isabel «Seba» (*Murera*), Sebastiana Sancho, Margarita Balaguer (*Garbes*), Margarita Matas, Angelita Sbert (*de Can Maonès*) i Manolita Arias (*de Can Pep Martí*), nina peninsular.

I en la següent, hi torna a haver algunes de les mateixes alumnes d'aquesta promoció que a hores d'ara tots coneixem de s'Arenal, acompanyades de les nostres estimades sor Maria (superiora del convent des de l'any 1983) i sor Catalina Bosch (directora de l'escola des de l'any 1983). Les dues varen venir a s'Arenal el mateix any, amb dos dies de diferència.



Darrera fila d'esquerra a dreta: sor Maria Barceló, Margalida Mateu, Catalina Pomar, Margalida Rigo, Maria Capó, Catalina Rebassa i sor Catalina Bosch. Fila centre: Maria Sbert, Maria Mulet, Maria Oliver, Antònia Salvà, Maria A. Rubí i Milagros Barandiarain. Assegudes: Jerònima Oliver, Aurora Rubí, Margalida Balaguer, Manolita Arias i Magdalena Bosch (Foto arxiv: Jaume Llinàs).

L'escola continuava creixent i va ser necessari fer-hi una ampliació. Així ho anunciaren en el discurs d'inauguració de les noves aules, que hem trobat documentat en el llibre de les seves cròniques (any 57):

«DISCURSO:

Estas son las tres primeras Hermanas de la Caridad que por disposición de la Rdma Madre Superiora General Sor Alberta Nadal vinieron para compartir nuestras penas y enseñar la ciencia profana y sobre todo la religiosa.

Dicen las crónicas de la Casa, que la Iglesia ostentaba sus mejores galas y que numerosa concurrencia ávida de escuchar de labios de Rdo Sr. D. Andrés Font, Cura Párroco de Lluchmayor la bienvenida que debía dar a las Hijas de S. Vicente. Cantase un solemne Te Deum en acción de gracias. Terminados los actos religiosos de todo el pueblo acompañó a las Hermanas a la casita que había de servir de morada en la calle A). Actualmente General Mola N°3.

El día 25 de Agosto se dio principio al servicio domiciliario de enfermos y el 1ª de Septiembre se abrieron las clases.

La matrícula aumentaba y no era posible contener a los niños y niñas en la primera casa y Dios que nunca abandona a los suyos, movió el corazón de D. Jaime Pons y de su digna esposa Dª Maria Oliver los cuales nos ofrecieron esta Casa, y el 12 de Julio de 1926 tuvo lugar la inauguración de la Casa y escuelas y por vez primera se celebró en El Arenal la fiesta de N. Padre S. Vicente.

A los 33 años de estar en esta casa les eran ya insuficientes sus clases y han edificado estas bellas Escuelas blancas y verdes.

Lo blanco les recuerda, la pulcritud y pureza de las almas que cuidan educan y lo verde la esperanza de que todos les ayudareis a amortizar la no pequeña deuda que tienen contraída.

No desdigiáis su llamada prestaos libremente y Dios y la Virgen Milagrosa os bendecirán.

Recibid ya anticipadamente mi agradecimiento no desoigáis esta dulce llamada.

He dicho.»

(Llibre de cròniques de la congregació, discurs transcrit per la germana que el va fer.)



Beneïda de les noves aules.

Podem dir amb total seguretat que les Germanes de la Caritat han cuidat l'educació de moltes generacions. Han estat exemple de dedicació i han procurat el nostre creixement personal, i ens han educat en els valors de la fe cristiana, en el respecte als altres i en la tolerància a totes les persones.





Són moltes i diverses les activitats que feien a l'escola. Ens ha sorprès trobar que hi va haver una estudiantina, una *tuna*, organitzada per la germana sor Mercedes.



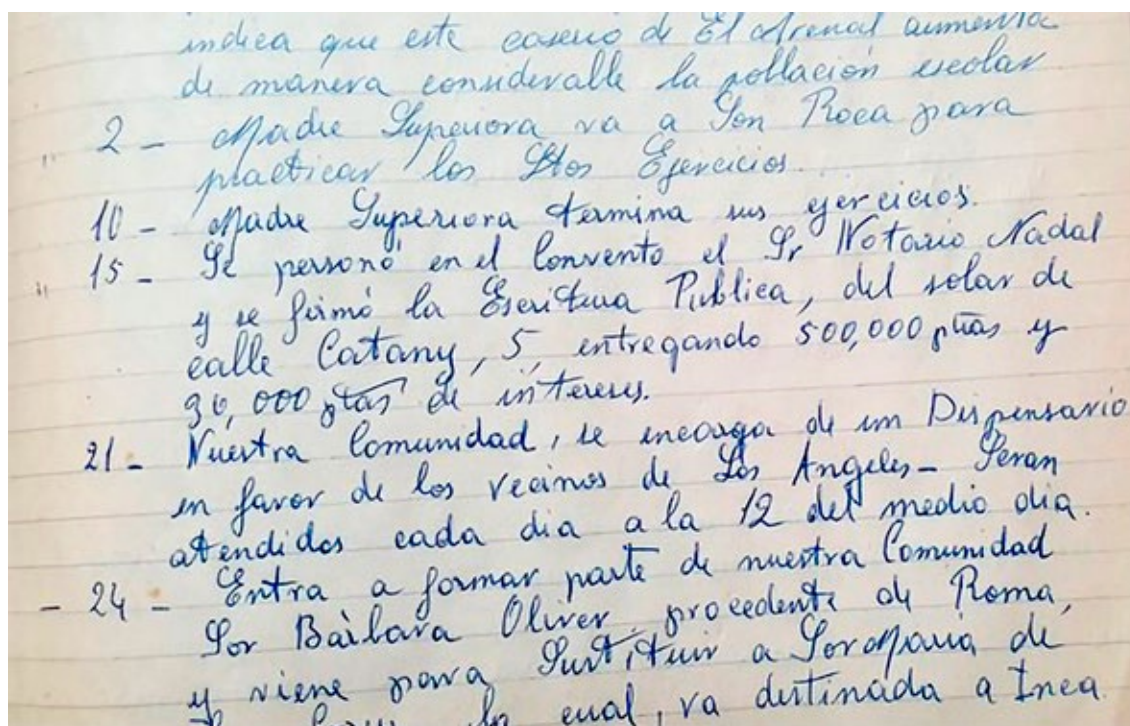
Foto de la *tuna* de nines a les escales del convent i durant una processó. Arxiu del convent de les Germanes.

L'escola va obtenir l'autorització per a preescolar i primària el dia 29 de setembre de 1949.

I com que creixia el nombre d'alumnes, també havia de créixer el nombre d'aules. Així, es va passar també a fer classes a l'edifici ubicat al carrer d'Antoni Catany.

Dia 15 de setembre de 1967, segons consta en el llibre de cròniques que conserven, el notari Nadal va anar al convent i es va signar l'escriptura pública del solar del carrer d'Antoni Catany, 5, pel qual entregaren 500.000 pessetes i 300.000 pessetes d'interessos.

Abans de fer-lo servir d'escola, les Germanes l'oferien a al·lotes que venien de la Península a fer feina a l'hoteleria, gràcies al boom del turisme. A la zona s'obrien molts d'hotels i es necessitava gent per atendre'ls. Les Germanes els donaven hostatge i les cuidaven, perquè moltes d'elles havien vengut totes soles, i les seves famílies es preocupaven. Les Germanes en deien «el apostolado de las camareras», com elles mateixes conten al seu llibre de cròniques (16 d'abril de 1971).



A partir de 1972 el col·legi va obtenir la subvenció estatal, i ja el curs 1973-74 va passar a ser subvencionat al cent per cent amb mòdul A.

12 Abril de 1971

Para que y porque emprendamos este apostolado que decíamos de "Las Camareras"

Las chicas procedían casi todas de la provincia de Granada. Las familias no sabían que necesitaba más bien, que les podía pasar, sin tener alguna parte para subsistirse, en los tiempos de ocio, o de días libres.

Les ofrecíamos cama, sábana y un armario, para tener sus cosas etc.

Teníamos destinado a este fin, dos salas en las cuales había 6 y 6 y estaban como si fueran su casa.

Los días que estaban de guardia, nos avisaban, porque vendían más tarde ya que lo normal era que regresaran a su de los 8 de la tarde; las de guardia van a las 12

Cada semana, les cambiábamos las ropas de la cama, lo particular se lo hacían ellas

Formamos dos Hermandades en el sector no oramos el timbre y no levantábamos a abrir

Por otra parte las familias estaban más tranquilas ya que por aquellos tiempos no era muy normal que las chicas se fueran a trabajar a Malilla y en contacto a El Arenal.

Hicimos este nuevo apostolado como cuatro años.

Vinieron varios años algunas chicas que lo conocían y empezaban de nuevo otros.



A la fotografia, veim sor Maria, actual superiora del convent; la professora Maria Cerdà, i sor Catalina Bosch, quan es va traslladar de Palma, de l'escola de Sant Rafel (de la mateixa congregació i on exercia també de directora) per venir a la nostra escola Sant Vicenç de Paül, on continua dedicant totes les seves forces a l'ensenyança i al desenvolupament íntegre de les persones.

I l'escola continuava creixent i s'anava adaptant a la normativa vigent. Es va passar de la llei amb la qual es cursava l'EGB a la nova llei que allargà l'escolaritat obligatòria fins als setze anys. S'havia de cursar fins a quart d'ESO. Aquí podem veure l'equip de mestres en temps de l'EGB.

L'escola i l'AMIPA varen fer durant molt de temps nombroses activitats. Cal destacar l'equip d'handbol femení, que durant anys va aconseguir un bon planter d'esportistes. Corria la dècada dels vuitanta quan un grup d'alumnes de l'escola participà en diversos campionats de distintes temporades, gràcies a l'empenta del president de l'associació de pares i mares, i aleshores també entrenador, el senyor Luis Blanco.



Dia d'excursió amb els més petits. Sor Maria durant més de trenta anys fou professora d'educació infantil i passava molt de gust de ser part d'aquesta etapa tan especial.



D'esquerra a dreta, les professores Maria Cerdà, Jerònima Mut, Juana Mari Batle, Francisca Salas, Antònia Salvà, sor Catalina Bosch, Francisca Salvà Sastre, Maria Mir, Francisca Salvà Tomàs i Júlia Rodríguez.



L'equip d'handbol femení i, a la dreta, ressenya d'una revista.

I de nou, les Germanes varen ser innovadores i varen apostar per una educació integral, que pogués finalitzar amb l'etapa de l'ESO també al nostre centre, ja que la normativa d'educació, com us hem dit abans, va canviar.

Va ser una aposta de futur, que, ben segur, degué suposar més d'un maldecap, però amb tenacitat i el suport, en primer lloc, de l'entitat titular i també de la comunitat educativa del centre, varen treballar per aconseguir-ho.

Parlam de l'any 1996.

La congregació va adquirir la residència del metge Mulet, que era veïnada de la casa del convent. Dia 27 de setembre es va inaugurar amb gran alegria de tothom el nou edifici que havia d'albergar les classes d'ESO.

ANDRÉS CABRERA, NUEVO ENTRENADOR DEL PARROQUIA ARENAL

El equipo juvenil del Parroquia Arenal está llevando una aceptable campaña en el torneo oficial de II División en esta temporada. Hasta hace muy poco su entrenador ha sido Enrique Ogazón, quien asimismo es jugador del Unión Deportiva Arenal, en Regional Preferente. Ogazón dentro de breves fechas tiene que acudir a cumplir con sus deberes para con la patria y por lo tanto se ha tenido que buscar un sustituto en el cargo.

El nuevo «mister» de los muchachos de la calle Vicaría es Andrés Cabrera, ex-jugador del citado U.D. Arenal durante varias temporadas militando el año pasado en las filas del equipo de aficionados. Cabrera, todo cariño e ilusión para el fútbol arenalense, ha entrado con buen pie, puesto que el Parroquia Arenal ha alcanzado varios valiosos puntos.

Desde estas páginas deseamos a Cabrera Rubio y al club en general los mayores aciertos y destacados triunfos.

Tomeu SBERT

Desde el Arenal



EL SAN VICENTE DE PAUL CAMPEON

El pasado día 12, en el Restaurante Montebello de la Urbanización Las Palmeras, organizada por la Asociación de Padres del Colegio San Vicente de Paul, de El Arenal, tuvo lugar una cena homenaje a las componentes del equipo de Balonmano femenino SAN VICENTE DE PAUL que en el campeonato de la liga se han proclamado brillantemente campeonas.

Al acto asistieron, el Alcalde D. Miguel Clar, D. Tomás Cantallops de la Delegación del Consejo Superior de Deportes, la Directora del Colegio de San Vicente de Paul, Presidente de la Asociación de Padres y miembros de la Asociación, contando al mismo tiempo con la asistencia de los familiares de las jugadoras, y amigos.

Cabe destacar el gran triunfo de este equipo, que en toda la liga no ha perdido un solo partido, consiguiendo 349 goles, lo que da un promedio de 32 por partido, y ha encajado solamente 104.

Digno de mencionar es la gran labor y trabajo diario que ha prestado desinteresadamente D. Luis Blanco, como entrenador del equipo, y al mismo tiempo presidente de la Asociación de Padres.

Al final de la cena tuvieron diversos parlamentos por parte de las autoridades, augurando para este equipo toda clase de venturas para las nuevas enfrentaciones.

A continuación, diferentes entregas de premios y trofeos a las jugadoras, magníficos trofeos por parte del Ayuntamiento de Lluchmayor; un chandal para cada jugadora por la Delegación del Consejo Superior de Deportes, y una foto del equipo por parte de la Asociación de Padres.

Deseamos desde estas líneas felicitar a las componentes del equipo, Colegio y Asociación de Padres, deseándoles éxito para las actividades que llevan a cabo, y que en otra ocasión nos ocuparemos más detalladamente.

Tomeu Sbert

ABIERTO

DIA 22 MARTES

«DARRER DIA»

CARNAVAL 82



CARRETERA CAMPOS - TEL: 860279
LLUCHMAJOR
MALLORCA

La revista *S'Unió de s'Arenal*, en l'edició del mes d'octubre de 1996, també es va fer ressò de l'esdeveniment:

«I els actes que foren lluits i participants, començaren amb una Solemne Eucaristia a la nostra Església, durant la que a més de donar les gràcies per haver aconseguit aquesta fita es demanava la intercessió de l'Esperit Sant per ajudar durant el proper curs a tots els alumnes.

Una vegada acabada la missa es va procedir a la benedicció i inauguració del nou local, i seguidament els pares i convidats varen tenir accés a un petit (no tan petit perquè hi havia de tot) refrigeri, donant així per acabat l'acte amb les mútues felicitacions de pares, professors i alumnes).»







I fins avui, en què l'escola continua educant en valors, aplicant les noves tecnologies i cuidant perquè els infants i adolescents cresquin amb una educació completa.



Col·laboració amb la parròquia i la comunitat de s'Arenal

Des del moment en què les Germanes de la Caritat s'instal·laren a s'Arenal varen fer feina molt estretament amb la parròquia.



Foto de l'arxiu de les Germanes de la Caritat.

Han ensenyat amb entusiasme i vocació als nins i nines els valors del catolicisme i d'estimar Jesús, i s'han ocupat de preparar-los per rebre el sagrament de la comunió, tasca que encara ara duen a terme.

No cal dir que les Germanes també han estat dones d'empenta i que sempre s'han posat al servei de la parròquia a l'hora de preparar les celebracions i les processons els dies assenyalats.



Processó dels anys cinquanta.

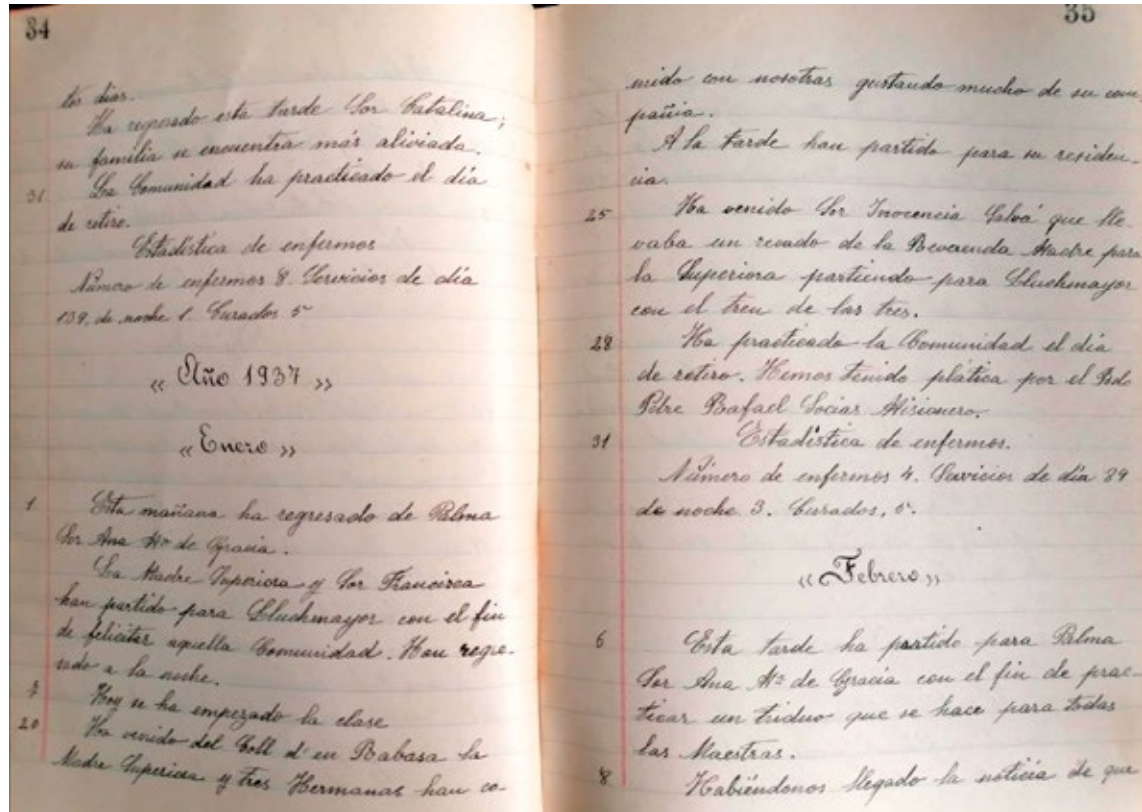


Una processó en la qual podem veure les Germanes envoltades de moltes persones. Fotografia de l'arxiu de les Germanes de la Caritat.



Processó d'infants a la plaça de la Reina Maria Cristina el 1953. Foto de l'Arxiu d'Onofre Llinàs.

D'ençà que es fundà la casa de s'Arenal, una de les accions que rebia el reconeixement i la gratitud dels veïnats era la cura dels malalts, als quals atenien, visitaven i donaven l'atenció que necessitaven. Ho recullen les cròniques de les Germanes, com la de final de l'any 1936, en què expliquen que aquell dia havien de fer 139 serveis a malalts de dia i un servei de nit.



Aquesta tasca es mantingué viva durant anys i anys, i en temps de sor Francisca, directora titular de l'escola a la dècada dels setanta fins a l'arribada de sor Catalina Bosch, la germana sor Sebastiana es cuidava de vetlar per la salut dels arenalers, i visitava els malalts si els havia de posar cap injecció o si havia de fer-los cap cura.

Sor Sebastiana va ser la primera germana a la qual concediren el Premi Arenaler de l'Any. No només la primera germana sinó també la primera persona de tot s'Arenal. Va ser un reconeixement molt merescut a la tasca feta durant anys i anys.



D'esquerra a dreta: assegudes sor Joana i sor Maria; dretes a la primera fila, sor Antònia, sor Francisca Riera (directora titular durant molts d'anys del nostre centre), sor Maciana, sor Francisca i sor Leonor; dretes a la segona fila, sor Sebastiana, sor Mercedes, sor Glòria i sor Francisca Nicolau.

D'altra banda, les Germanes de la Caritat sempre han tengut present la importància de fer poble, de fer comunitat, i han estat les primeres a treballar en el foment i la consolidació d'això tan difícil d'explicar que és la satisfacció de sentir-se d'un lloc, de pertànyer a un lloc. I ho han fet de moltes i diverses maneres, tant a l'escola com a la parròquia, sempre mirant de col·laborar en accions i activitats que ens han unit com a poble.

Des de l'escola, participant amb els seus alumnes en activitats que creassin aquest sentiment de pertinença i amb la voluntat de millorar s'Arenal, el nostre poble.

Amb la parròquia, i en col·laboració amb l'Ajuntament de Lluçmajor, en totes aquelles activitats que han afavorit que ens uníssim com a poble: trobades, festivitats, celebracions, com la de la Nit de Nadal, les festes de Sant Cristòfol, a Sencelles, el Pancaritat...

La celebració de la Nit de Nadal no seria la mateixa sense la col·laboració de les Germanes de la Caritat, que cerquen pastorets, una Mare de Déu, un sant Josep i el Bon Jesús. I sempre hi són perquè la celebració sigui única i entranyable, amb el seu betlem vivent.

I des de l'escola, participant amb els seus alumnes en activitats que creassin aquest sentiment de pertinença i amb la voluntat de millorar s'Arenal, el nostre poble.



Beata Sor Francinaina: trobades a Sencelles amb l'escola i romeria de la comunitat

Des de sempre les germanes han procurat que els nins i nines de l'escola coneguin la Beata i la seva obra, i han procurat organitzar visites a la seva casa a Sencelles.



La trobada a Sencelles encara ara es continua fent, juntament amb altres escoles de la congregació. Es fa una celebració i una jornada de trobada amb els alumnes que finalitzen les etapes de primària i d'ESO.



També han procurat que aquesta estimació per la Beata sigui compartida per la resta de la comunitat de s'Arenal. Així, cada any s'organitzava una processó que el dia de la festivitat de la Beata partia de s'Arenal i anava cap a Sencelles. Durant alguns anys, amb trenet i tot!



La processó del Pancaritat

Els nostres avantpassats ja organitzaven un pancaritat, però es va deixar de fer. Per sort, el 1990 es tornà a recuperar aquesta celebració del Pancaritat o Diumenge de l'Àngel a s'Arenal.

Després de la missa de romeus amb ball de l'oferta se sortia en processó al pont de ses Set Boques. Això va ser fins a l'any 2000, perquè el 2001 es va haver d'anar fins a La Porciúncula, ja que el camí cap al pont passava per una finca de propietat particular i ja no es va poder fer. L'any següent, el 2002, ja es va celebrar on se celebra actualment, a la pedrera de Son Verí, on hi ha un petit oratori per posar la Mare de Déu de l'Encontre el diumenge després de Pasqua.



En Joan Ferre ballant ball de bot amb la seva filla Marina, en un dels pancaritats al pont de ses Set Boques.



Els nostres Xeremiers de s'Arenal acompanyant la Mare de Déu durant la processó.



A la fotografia, els Xeremiers de s'Arenal, Xisco Puigserver i Toni Nadal Capità, sor Catalina Bosch, i el pare Eugeni, actual rector de la nostra parròquia.



La celebració de la Diada de la Pau

El dia 30 de gener celebrem la Diada de la Pau i de la No Violència i feim diverses activitats tant a l'escola com a l'església, que ens fan omplir els cors amb l'esperança d'aconseguir un món en pau.



Activitats de pastoral

Ja fa molts d'anys que les Germanes dediquen part del seu temps a l'educació cristiana dels petits i els grans.

Han ofert la seva vida a divulgar la fe catòlica, i l'han consagrada també als infants de l'escola i als nins del poble que volien fer la catequesi, per així fer-los conèixer Jesús i donar-los els valors més importants de la vida: amor, pau i bé.

Sempre recordarem els rotlets que es feien a la parròquia amb les monges i amb els catequistes quan se celebrava l'exercici de la catequesi, i també donant suport a la confirmació dels més grans.



Catequesi de confirmació.



Jornades amb els joves.



Catequesi de comunió.

Acció social

Recollida d'aliments de la parròquia

Amb l'arribada del pare Jordi a la parròquia i ara amb el pare Eugeni, s'ha treballat per cuidar aquells que tenen més necessitats. I les Germanes hi han col·laborat sempre. Per exemple, tothom



sabia que es podia deixar roba al convent i que elles la distribuïen entre les famílies amb més necessitat. Ara això ho gestionen

Sor Catalina Jaume amb David Servera, de l'Associació Amics de s'Arenal, que durant anys ha col·laborat amb l'operació KILO, amb què s'ajudava a omplir el rebost de la parròquia per a persones que en tenien necessitat.

cap a Càritas. També participaven en l'organització de la recollida d'aliments, i ajudaven el pare Jordi a fer les bosses.

Companys d'acció social

Han estat molts d'anys de feina conjunta, de ser un grup de voluntaris que ajudaven a la parròquia donant una mà a tot el que es necessitava: en el repartiment d'aliments, en les classes de català que rebien persones immigrants organitzades per Càritas... Tants moments compartits i la tasca encara ara perdura!



La confraria

La relació de les Germanes de la Caritat amb les confraries es manifesta any rere any amb la preparació i celebració de la Setmana Santa, però hi ha una relació especial amb la confraria Jóvenes Nazarenos. Sor Catalina és la padrina de la nostra confraria.

Aquesta confraria es formà l'any 1993, quan un grup de 33 joves vinculats a la parròquia i del col·legi varen voler seguir el camí junts després d'haver celebrat les seves confirmacions i de formar part del cor de l'església que les Germanes havien impulsat.

Per això, en els seus inicis, la confraria només estava formada per gent jove i infants, però amb el temps s'hi incorporaren confreres d'altres edats.

Aquells joves elegiren com a símbol del seu pas i el seu escut una creu de fusta amb un sudari morat.

El pas és ornamentat amb flors (blanques, grogues i morades), que simulen una muntanya, i és portat a pes pels mateixos confreres.

El vestit es compon de túnica i sabates blanques, i capa, faixa i caperutxa morades. El seu dia és el 14 de setembre, festivitat de l'Exaltació de la Santa Creu.



Dinamització de la cultura

A l'escola, amb la participació als carnavals intentam fomentar la germanor entre els alumnes i les famílies, així que assistim cada any –enguany no compta!– al carnaval de la Platja de Palma, que organitzen els ajuntaments de Lluçmajor i Palma i l'Associació d'Hotelers de la Platja de Palma des de l'any 1977, i també a Sa Rua de Palma.

Sempre amb disfresses molt ben preparades hem gaudit d'un horabaixa divertit i engrescador. A vegades fins i tot amb pluja hem sortit a celebrar-ho. I molts anys hem guanyat algun premi de carrosses o de comparses! I les Germanes de la Caritat sempre han donat suport perquè es faci aquesta activitat juntament amb l'AMIPA (Associació de Pares i Mares) del col·legi.



Imatges de distints carnavals on s'ha participat.







Malauradament, el carnaval de la Platja de Palma va caure en decadència l'any 2012 i, al·legant motius econòmics, l'Associació de Platja de Palma no volia participar-hi.

Tanmateix, un grup de joves del poble, encapçalats per Jaume Llinàs i el seu fill Jaume, no es volia resignar a no fer gresca amb en Carnestoltes i varen repartir cartells per tot s'Arenal



per animar la gent a fi que aquesta tradició no es perdés. I aconseguiren que un grup de gent disfressada acompanyàs l'única carrossa que hi va participar, i que va ser la impulsada per les Germanes del Col·legi Sant Vicenç de Paül! Gràcies a tots ells encara podem gaudir d'aquesta festa. Varen ser uns meravellosos gira-sols que ompliren tothom d'alegria i festa!

L'actual AMIPA el dia que varen celebrar tots junts amb una xocolatada, música i festa els premis aconseguits en el Carnaval de 2019, que, per cert, varen ser sortejats. La veritat és que participant ens ho passam d'allò més bé!

Escola de Ball de Bot Col·legi Sant Vicenç de Paül

L'escola sempre ha estat un espai en què s'ha treballat la cultura popular amb la celebració de les festes més nostrades (Sant Antoni...), Nadal i les seves tradicions... I gràcies a l'arribada a l'escola de sor Catalina Bosch com a directora, els anys vuitanta, va començar a tenir més presència en la comunitat l'Escola de Ball de Bot, que encara és ben viva.

Moltes generacions hem après a ballar i hem gaudit de la festa gràcies a l'empenta de sor Catalina, acompanyada per l'AMIPA del centre, que sempre ha donat suport a aquesta iniciativa.

De l'escola, a mesura que ens hem anat fent grans, han sortit altres grups que hi continuen vinculats d'una manera o altra: Sarau i Festa i Castanyetes en Festa, que, amb l'Escola de Ball de Bot del col·legi han participat en totes les trobades que es feien a s'Arenal i a les celebracions litúrgiques a la parròquia (Nit de Nadal, Sant Antoni, Pasqua, festes de Sant Cristòfol...).

Els professors de l'escola han estat: l'amo en Tomeu de Llucmajor, ja als anys vuitanta; na Maria Antuñà, actualment a l'Escola de Música i Danses de Palma; na Joana Maria Taberner, i en Joan Ferre, que ho va ser durant molts d'anys –no podem oblidar mai com ens feia passar gust ballant. Després va donar el relleu a algunes de les seves alumnes: na Maria Salvà, na Cristina Valeriano, na Gloria Sánchez, na Maria Teresa Mora, na Cati Ballester, na Cati Martorell, i ara actualment imparteixen les classes membres del grup Castanyetes en Festa, amb la representació de na Victòria Jaume, na Cati Ballester i na Cristina Valeriano.











Assaig amb algunes de les balladores de l'Escola de Ball de Bot, amb membres de l'AMIPA i les germanes sor Maria, sor Catalina Jaume i sor Catalina Bosch.

Amics dels Reis d'Orient

Aquest grup d'arenalers i arenaleres es va formar com a associació l'any 1991, fundada per Bernard Avargues i el nostre estimat Joan Ferre, ja tristament traspassats tots dos.

Aquesta associació es dedica a organitzar i celebrar l'arribada del carter reial i la dels Reis d'Orient, el 5 i 6 de gener. Hem de dir, però, que sempre participa en moltíssimes altres celebracions, com el Pancaritat, Sant Antoni, Carnaval i també les festes del nostre patró sant Cristòfol, tot i que sempre es coordina amb l'Ajuntament, la parròquia i les Germanes per poder



Visita sorpresa a les Germanes. (Foto arxiu Catalina Maria Ballester Tomàs).



Sor Maria i sor Catalina Bosch amb els Reis d'Orient.

desenvolupar les seves tasques i funcions, i així mantenir a s'Arenal les nostres festes i els nostres costums.

El pati d'infantil durant els dies de la Cavalcada i el dia dels Reis està sempre ple de tots els que treballen per mantenir la il·lusió dels més menuts.

Arenalera de l'Any

Entrega dels premis
"ARENALERS DE L'ANY"
Divendres, 2 d'abril de 2004,
a les 21'00 hores
a l'Església Parroquial de s'Arenal

ARENALERA DE L'ANY


SOR CATALINA BOSCH SANSÓ
presentada per
JOAN FERRE

FINALISTES

 GUILLEM SALVÀ OLIVER presentat per MATEU MONSERRAT	 CLUB PETANCA SON VERÍ presentat per ANA SASTRE
 CONFRARIA MARE DE DÉU DELS DOLORS presentada per ANTÒNIA SALVÀ	 CATALINA MESTRES BAUZÁ presentada per FRANCISCO NOGALES
 ROSA SAGRERA COLL presentada per TTA BIBILONI	 CLUB CICLISTA ARENAL presentat per ANDREU CANALS

ACTUACIÓ DE LA CORAL PERSONES MAJORS DE BADIES
DIRIGIDA PER MARGALIDA RIGÓ
AMB ASSISTÈNCIA DE LES AUTORITATS
PRESENTADORS DE L'ACTE: JOAN VICH I MARIA PLANELLS

Ho coordina: **Ho patrocina:** **Col·laboren:**

L'any 2004, sor Catalina va ser guardonada amb el premi Arenaler de l'Any, premi molt merescut per tota la seva tasca com a educadora i dinamitzadora cultural, pel seu compromís amb el poble i amb totes les persones que hi viuen, per la seva empena i pel seu entusiasme encomanadís.

També han rebut altres distincions, que reconeixen la tasca de la comunitat al nostre Arenal.

L'any 1992, l'Associació Amics dels Reis d'Orient va atorgar el premi Rei Gaspar a la comunitat de les Germanes de la Caritat a s'Arenal.

I l'any 1996, la mateixa associació va atorgar el Premi Rei Baltasar a sor Catalina Bosch Sansó.

Un record especial a Joan Ferre

Tots vosaltres ja sabeu qui va ser en Joan Ferre, o almanco en deveu haver sentit parlar. Per això no volem oblidar com va ser d'important per a les Germanes de la Caritat.

Els qui formam part de les associacions del poble sabem ben bé qui era, ja que sempre estirava el carro, lluitava per tot i amb tots per aconseguir el que volia, i que ben bé sabia fer.

Ell sempre va formar part de la nostra parròquia. Ja quan era nin va fer d'escolà i participà en totes les celebracions; des de ben petit i quan era jove ja era membre fundador o participava en les agrupacions de joves del poble. Això va fer que la seva relació amb les Germanes de la Caritat fos molt estreta, com si fos un més de la família.

El podíem trobar sempre a l'església amb el pare Jordi o al convent.

Sor Maria, sor Catalina Jaume i sor Catalina Bosch sempre li comanaven feines i ell sempre les feia amb molt bon gust.

«Joan, arregla aquestes flors», li deia sor Maria el dissabte de Pasqua. «Joan, hem de penjar les neules» el dia que es preparava la festa de Nadal. «Joan, aquests fanals han d'anar a dalt a sa capella», quan s'havia de recollir tot, i ell ho feia amb molt de gust.

En Joan des Boleros, en Joan d'Amics dels Reis, en Joan de la parròquia, en Joan de la confraria del Sant Crist... ben segur que el coneixíeu!

Des d'aquí volem donar gràcies a en Joan, que al cel sia, per tot el que va fer i perquè va lluitar per la cultura popular i les tradicions del poble de s'Arenal.

I un altre record per al pare Jordi

La vinculació de les Germanes amb el pare Jordi començà quan ell va esdevenir rector de la parròquia. Era l'any 1985. Va treballar trenta-tres anys a s'Arenal i va cuidar tots els arenalers. Tots podem recordar les seves paraules quan es dirigia a nosaltres i als més petits, quan fèiem celebracions d'escola... Sempre ens recordava que teníem sort d'haver nascut aquí. Ens animava a tenir coratge i a no perdre mai el bon camí. No podem entendre la tasca social i pastoral de les Germanes sense aquesta unió.



Aquí podem veure, d'esquerra a dreta, sor Antònia Rosselló i sor Maria Bosch, professores d'infantil, que recordam amb molt d'afecte; sor Pilar Bosch, mare general; el pare Jordi Perelló; sor Joana Maria Barceló, coneguda com sor Maria; sor Catalina Jaume; sor Jerònima Canyelles, primera dona de les Illes Balears que va tenir tots els permisos de conduir (menava l'autocar que traslladava les alumnes de la congregació), i sor Aina Massanet, una dona tendra que ens cuidava sempre i que feia les millors ametles torrades que hem tastat mai.

Les Germanes, aquí i ara

Les Germanes han fet germinar en tots nosaltres una llavor inestimable: la de l'amor i la dedicació plena als altres, i la de l'educació en els valors cristians, que són universals, ja que suposen el respecte, la tolerància als altres i la cura de la persona que tenim davant, no només la seva part física, sinó també l'emocional.

Elles són tot un exemple de vida.



Sor Maria, superiora del convent, a la capella del convent.

Ens han convidat a conèixer casa seva i gaudir d'alguns dels seus records més entranyables.

Sempre recordarem les paraules de sor Jerònia quan dèiem «Ai Déu meu! Quin món!» Ella sempre responia: «I ningú se'n vol anar!»



Aquí, amb sor Francinaina, la llum del nostre camí, podem veure sor Jerònia, sor Maria, sor Mercedes i sor Catalina Bosch.



Els nostres pilars.



Sor Maria, sor Catalina Jaume, sor Carme, sor Francisca i sor Catalina Bosch a l'entrada del convent.

I arribam al final del nostre pregó.

Volem donar les gràcies a les Germanes de la Caritat per tota la tasca que han duit a terme al llarg dels quasi cents anys que farà que s'instal·laren a s'Arenal.

Han viscut sempre per intentar ajudar els altres, per cuidar-los, ja sigui vigilant la seva salut; cuidant els malalts; educant moltíssimes generacions de nins, nines i joves, procurant que rebin una formació integral; transmetent uns valors de respecte i generositat, valors que Jesús ens va mostrar, i també col·laborant amb la parròquia en tasques de pastoral i d'acció social amb els que tenen més necessitat.

Són dones valentes, exemple de vida i d'entrega. I nosaltres podem dir que són persones que estimam molt.

Visquen les Germanes de la Caritat! I visca sant Cristòfol! Que puguem celebrar les festes amb tota la seguretat i la preocupació necessàries!

I que ens trobem tots l'any que ve igual o millor!

Cati Ballester, Conxi Capllonch i Vicky Tébar

I ja per acabar, no podíem deixar de donar les gràcies a tots els que ens vàreu acompanyar tant amb la vostra presència com amb el vostre sentiment afectuós en una nit tan emotiva per a nosaltres.



Agraïments

Volem agrair a totes les germanes de la Caritat de s'Arenal, i en especial a sor Catalina Bosch, la seva confiança en nosaltres (Conxi, Cati i Vicky) per poder donar quatre pinzellades de la seva història i de la seva importància a s'Arenal. Per a nosaltres ha estat una experiència molt emotiva.

També volem agrair la col·laboració de totes les persones que ens han ajudat en la tasca de recollir informació per poder redactar aquest pregó, ja sigui aportant fotografies del seu arxiu personal o bé amb reculls de revistes i material provinent d'arxius històrics. Un agraïment especial a Jaume Llinàs Mateu, Dídac Martorell Paquier, Pau Tomàs Ramis, Miguel Segura, Miguel Tomàs Vico, Pedro Valeriano Olmo, Marina Ferre Valverde, David Servera Costello, Manoli Cerdà Arias i sa mare, Manoli Arias, per la seva ajuda en totes les aportacions. I també a la nostra companya Carme Llull Verd, per la seva col·laboració en la correcció i redacció del nostre pregó.

Bibliografia

CANALS MORRO, P. (2006). *S'Arenal que he viscut. Hotel Solimar 50 anys*. Palma: Documenta Balear.

CANALS MORRO, P. (2010). *S'Arenal que m'han contat. Hotel San Diego 50 anys*. Palma: Documenta Balear.

FERRE POMAR, Joan. *Les festes de s'Arenal*. Lluçmajor: Ajuntament de Lluçmajor, 2015. Pregó de les Festes de Sant Cristòfol 2014.

FONT OBRADOR, Bartomeu. *S'Arenal. Miscelánea histórica del caserío (1861- 1930)*. Lluçmajor: Ajuntament de Lluçmajor. Ferias de Lluçmajor 1975.

LLABRÉS MARTORELL, P. J. (2007). *Dos-cents anys de la Caritat: Història de les Germanes de la Caritat de Sant Vicenç de Paül* (3 toms). Palma: Congregació de les Germanes de la Caritat de Sant Vicenç de Paül.

Llibre de Cròniques de les Germanes de la Caritat de s'Arenal. (Arxiu de les Germanes de la Caritat s'Arenal).

MARTORELL PAQUIER, Dídac. *Margarita Leclerc i la revista Concepción Arenal, José Ruiz Rodríguez i s'Arenal (1927-1931)*. Lluçmajor: Ajuntament de Lluçmajor, 2019. Pregó de les Festes de Sant Cristòfol 2018.

TOMÀS RAMIS, Pau. *S'Arenal durant la II República. Una visió municipal*. Lluçmajor: Ajuntament de Lluçmajor, 2018. Pregó de les Festes de Sant Cristòfol 2017.

Recopilació d'exemplars de la revista *S'Unió de s'Arenal*.

Recopilació d'exemplars de la revista *S'Arenal de de Mallorca*.

FOTOGRAFIES

- Arxiu fotogràfic del Col·legi Sant Vicenç de Paül de s'Arenal
- Arxiu fotogràfic de les Germanes de la Caritat de s'Arenal
- Arxiu personal de Marina Ferre Valverde
- Arxiu personal de Catalina Maria Ballester Tomàs
- Arxiu personal de David Servera Costello
- Arxiu personal de Jaume Llinàs Mateu
- Arxiu personal de Miguel Segura
- Arxiu personal de Miguel Tomàs Vico
- Arxiu personal de Victoria Tébar Valeriano



Ajuntament de **Lluçmajor**
www.llucmajor.org

